

1 ศักดิ์วรรษ ครูเจดีย์อ จำเริญมา ตำนานบูรพาจารย์ 80 ปี โยธินบูรณะ

**เชิดชูบูรพาจารย์
ฉลองอายุ ๑๐๐ ปี
ครูเจดีย์อ จำเริญมา
๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘**

บุญเลิศ ศาชายุทธเดช (ช้อใหญ่)

ประสาธพร เมฆกระจำต

โยธินฯ รุ่น 34 (1315)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่งในทวีปยุโรปเมื่อ พ.ศ. 2457 สยามประเทศได้วางตัวเป็นกลาง

ห้วงเวลา 4 ปี แห่งการเปลี่ยนแปลงพระมหากษัตริย์ของแผ่นดินสยาม และตามมาด้วยการเกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่งระหว่างปี พ.ศ. 2453 มาถึงพ.ศ. 2457 นั้น

ณ บ้านบางตะนาวศรี อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีมีสามภรรยาคู่หนึ่งอาศัยอยู่ ชื่อนายฮะและนางสมบุญ ขาวปริก ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายประจำบ้านบ้านทั่วไปท้องถิ่นระแวกบ้านบางตะนาวศรีแห่งนี้ ในอดีตเป็นชุมชนชาวมอญที่อพยพหนีภัยจากการรุกรานของกองกำลังพม่า จากเมืองตะนาวศรีซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของราชอาณาจักรมอญ มาตั้งบ้านเรือนที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เมืองนนทบุรีระหว่างวัดเขมาภิรตารามไปทางเหนือวัดนครอินทร์ถึงวัดบางขวาง ชาวบ้านมีความชำนาญในการปั้นภาชนะเครื่องปั้นดินเผา ประเภทหม้อข้าว หม้อกระดี่ หม้ออีแล้ง หม้อป้อม หม้อทะนง หม้อเกลือ กระทะขนมครก กาน้ำ ฯลฯ

23 ตุลาคม พ.ศ. 2453

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระปิยะมหาราช เสด็จสวรรคต

ในวันเดียวกันนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติสืบราชสันตติวงศ์เป็นพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี รัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ในพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

บ้านบางตะนาวศรีซึ่งเป็นแหล่งผลิตหม้อดินเผา จึงได้ชื่อว่า หม้อบางตะนาวศรี หรือบ้านหม้อ นายฮะ และนางสมบุญ ชาวปรีกได้ให้กำเนิดบุตรชาย 2 คน

1. เด็กชายเฮี้ยน ชาวปรีก
2. เด็กชายเฉลียว จำเริญมา

เหตุที่เด็กชายเฉลียวนามสกุล จำเริญมา เพราะใช้ตามนามสกุลพ่อและแม่บุญธรรม

ในวัยเด็ก “เฉลียว” เข้าเรียนหนังสือชั้น ประถมศึกษา ที่โรงเรียนรัตนานิเบศร์ตั้งอยู่บริเวณ พื้นที่ของวัดบางขวาง ถนนพระราชราษฎร ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ใกล้ศาลากลาง จังหวัดเดิมและเรือนจำกลางบางขวาง

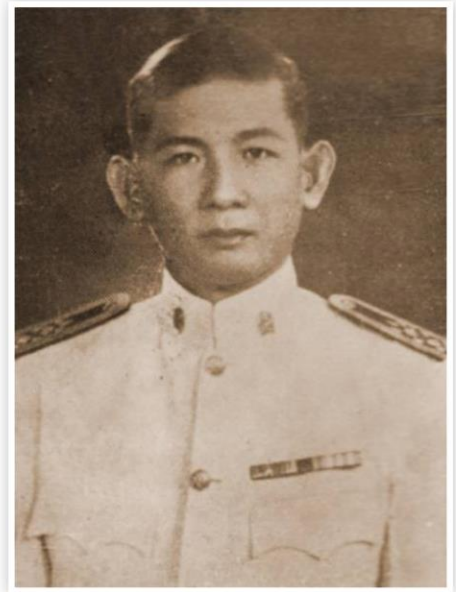
เมื่อจบชั้นประถมศึกษา เด็กชายเฉลียว เข้า ศึกษาในระดับมัธยมที่โรงเรียนศรีบุญยานนท์ (เดิมชื่อ โรงเรียนวัดท้ายเมือง)ติดแม่น้ำเจ้าพระยา ในพื้นที่ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่ไกลจาก โรงเรียนรัตนานิเบศร์เท่าไรนัก

ด้วยความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน และตั้งใจจะเป็นครูเพื่อสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้

และอบรมกลุ่มเกลาศิษย์ให้เป็นคนดี หลังจบมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนศรีบุญยานนท์ จึงเข้าเรียนต่อที่ โรงเรียนฝึกหัดครูพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัด นครปฐม

ในที่สุด ความใฝ่ฝัน“อยากเป็นครู” ก็ปรากฏ เป็นจริง

เหมือนฟ้าลิขิตให้ชีวิตของ “เฉลียว จำเริญมา” กับ “โรงเรียนโยธินบูรณะ” ต้องมาบรรจบพบกัน เคียงคู่และผูกพันกันไปอย่างลึกซึ้งยาวนาน ทั้งกันไม่ได้เพื่อบันทึกไว้เป็นตำนานให้คนรุ่นต่อๆ มาได้จดจำ และโจษขานตลอดไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด

กำเนิดมัธยมโยธินบูรณะ

โรงเรียนโยธินบูรณะ แต่เดิมเมื่อเริ่มก่อตั้งใช้ชื่อว่า “โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ” เป็นการรวม 2 โรงเรียนเข้าเป็นโรงเรียนเดียวกัน คือ โรงเรียนมัธยมวัด สะพานสูง “อนุวัตน์ศึกษาการ” บางชื่อ จังหวัดพระนคร มณฑลกรุงเทพ กับโรงเรียนมัธยมวัดจันทร์สโมสร ตำบลถนนนครไชยศรี อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร มณฑลกรุงเทพ โดยกระทรวงกลาโหมได้มอบที่ดิน เยื้องหน้าโรงทหารกองพันทหารม้าที่ 1 แปลง ใช้ ก่อสร้างอาคารเรียน เปิดสอนถึงชั้นมัธยมปีที่ 6 ผู้ที่ ริเริ่มความคิดและดำเนินการจนประสบความสำเร็จ คือ **ครูภักดี ฉวีสุข** ครูใหญ่ของโรงเรียนวัดสะพานสูง การออกแบบและการประมูลก่อสร้างให้เสร็จก่อนวันที่ 1 มกราคม 2478 เพื่อให้ทันต่อการเปิดเรียนในปี การศึกษา 2478

ประวัติความเป็นมาสำหรับโรงเรียนโยธินบูรณะ ถูกบันทึกไว้ว่า วันที่ 20 มิถุนายน 2478 ได้เปิดเรียน เป็นปฐมฤกษ์ สำหรับสถานศึกษาแห่งใหม่ระดับมัธยม บริบูรณ์ในนาม “โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ”

กระทรวงธรรมการมีคำสั่งให้ครูภักดี ฉวีสุข (อดีตครูใหญ่โรงเรียนมัธยมสะพานสูง) เป็นครูใหญ่คนแรก และครูเปรี๊ยะ สุขเสวี (อดีตครูใหญ่โรงเรียนมัธยม วัดจันทร์สโมสร) เป็นครูผู้ปกครอง ในสมัยแรกเปิดสอน ตั้งแต่ชั้นประถม 2 จนถึงชั้นมัธยม 6 นำนักเรียนจาก โรงเรียนมัธยมวัดสะพานสูงและโรงเรียนมัธยมวัดจันทร์สโมสรมาเรียนที่โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ อาคารเรียนในการก่อสร้างครั้งแรกมีเพียง 1 หลัง เป็นอาคารไม้ 3 ชั้น หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์

ชีวิตเริ่มแรก “ครูเฉลียว-โยธิน”

เฉลียว จำเริญมา ชายหนุ่มรูปร่างสูงโปร่งคนพื้นเพ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี เพิ่งเรียนจบจาก โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐมมาหมาดๆ กลับมาพักหลักที่บ้านเกิด จังหวัดนนทบุรี เตรียมตัวทำงานทำเป็นครูสอนหนังสือ นักเรียน

สถาบันแห่งเรียนมาแห่งนี้เปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ป.ป.) สังกัดกรมศึกษาธิการ แผนกวิชาสามัญศึกษา กระทรวงธรรมการ ในปีพ.ศ. 2475

ชีวิตของความเป็นครูวันแรกของเฉลียว จำเริญมา กับโรงเรียนโยธินบูรณะที่เพิ่งก่อสร้างเสร็จ และเริ่มต้นเปิดการเรียนการสอนได้มาบรรจบพบกัน

“ข้าพเจ้าได้รับคำสั่งจากกระทรวงธรรมการ (ขณะนั้นอยู่ใกล้กับโรงไฟฟ้าวัดเลียบ) เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2478 ให้บรรจุเป็นครูโรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ ชั้นจัดวา เงินเดือน 46 บาท....”

ครูเฉลียวบอกเล่าผ่านตัวอักษร “ระลึกถึงวันแรกที่มาเป็นครู” สะท้อนความรู้สึกฝังใจและความผูกพันเกี่ยวกับ “40 ปีที่โยธินบูรณะ” ตีพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์ โยธินบูรณะ 2478 – 2541 จัดพิมพ์โดยสมาคมศิษย์เก่าโยธินบูรณะ ปี พ.ศ. 2541

ระหว่างที่ครูเฉลียวได้รับคำสั่งจากกระทรวงธรรมการวันที่ 24 มิถุนายน 2478 อายุประมาณ 19 - 20 ปี กำลังเป็นหนุ่มเต็มตัว จบวิทยาลัยครูมาใหม่ๆ

ขณะที่โรงเรียนโยธินบูรณะก็เพิ่งเปิดเรียนเป็นปฐมฤกษ์ไปเมื่อ 4 วันที่ผ่านมาเอง (20 มิถุนายน 2478) หลังก่อสร้างเสร็จใหม่ๆ

ความรู้สึก2อารมณ์เกิดขึ้นพร้อมกัน ความรู้สึกหนึ่ง ดีใจจะได้งานทำงานเป็นครูตามอุดมคติที่วาดหวังเอาไว้อีกความรู้สึกหนึ่ง คือ แปลกใจ เพราะไม่เคยได้ยินชื่อโรงเรียนโยธินบูรณะมาก่อน มีด้วยหรือโรงเรียนชื่อนี้

“ข้าพเจ้ารู้สึกงงต่อคำสั่งนี้ เพราะไม่ทราบมาเลยว่ามีโรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะอยู่ในโลก เคยได้ยินแต่โรงเรียนสวนกุหลาบ, โรงเรียนวัดสุทธิวราคาราม, โรงเรียนวัดเบญจม, โรงเรียนวัดราชาธิวาส ฯลฯ จึงเรียนถามท่านหัวหน้ากองฯ (คุณหลวงประเวศวุฒิศึกษา) อีกครั้งว่า โรงเรียนโยธินบูรณะตามคำสั่งฉบับนี้อยู่ที่ไหน? ท่านก็ตอบว่าไม่ทราบเหมือนกัน แต่ดูเหมือนจะอยู่แถวๆ บางซื่อ.....”

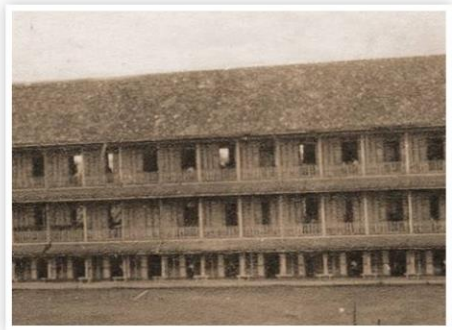
ครูเฉลียวเล่าว่า มีเพื่อนคนหนึ่งชื่อ เขียน ขำปัญญา ได้รับคำสั่งบรรจุโรงเรียนโยธินบูรณะเช่นกัน ครูเขียนเรียนจบก่อน แต่บรรจุช้าไป 1 ปี เนื่องจากสมัครเป็นทหารเสีย 1 ปี

เมื่อหนุ่มทั้งสองต่างได้รับหนังสือเหมือนกัน จึงปรึกษากันว่า ควรจะไปหาโรงเรียนโยธินบูรณะให้พบก่อน จึงตกลงกันไว้ว่า วันรุ่งขึ้น คือ 24 มิถุนายน 2478 จะไปเดินหาโรงเรียนด้วยกัน

“เราทั้งสองจึงตั้งต้นเดินจากหัวโค้งบางกระบือ ข้างโรงเรียนราชินีบนไปทางรถรางสายบางซื่อ รู้สึกว่าถนนสายนี้ร่มรื่นเต็มไปด้วยต้นก้ามปูทั้งสองฟากถนน ได้ยินแต่เสียงระฆังรถราง, เสียงร้องของสารภีปาทานขับรถบรรทุกหญ้าไปสู่โรงงานเลี้ยงวัว แถวย่านบางซื่อไปๆมาๆไม่ขาดระยะ นานๆจะมีเสียงรถเมล์สีเขียวแล่นผ่านมาสักครั้ง รถยนต์นั่งหาดูได้ยากในย่านนี้ บรรยากาศเต็มไปด้วยความสดชื่นเดินพลางเราก็คุยกันไปตามประสาเพื่อนญาติที่สนิทคิดกันไปคนละอย่าง”

แม้ครูเฉลียว จะมีเพื่อนเกอลอคู่หูที่รู้ใจอย่างครูเขียน ทำให้อุ่นใจไปได้อีกโข อย่างไรเสียก็น่าจะหาโรงเรียนเจอ ระหว่างเดินกันไป คุยกันไปนั้น ครูเฉลียวก็อดกังวลไม่ได้ถึงการเริ่มต้นชีวิตของความเป็นครูจะเป็นอย่างไรหนอ?

“ความรู้สึกบอกตัวเองว่า วันพรุ่งนี้ เราจะไปเป็นครูแล้ว เราจะวางตัวอย่างไร ความคิดหนึ่ง ก็ตอบตัวเองว่า วันพรุ่งนี้จะรู้เอง” บางเสี้ยวอารมณ์ของครูเฉลียวในวันเดินหาโรงเรียนโยธินกับเพื่อน

เจอแล้วโรงเรียนโยธินบูรณะ

ครูเฉลียวเล่าต่อไปว่า

“สายตาเราทั้งสองก็ช่วยกันดูทั้งสองข้างทาง เมื่อเราเดินเลยสะพานบางกระบือมาแล้ว เพื่อจะได้เห็นอาคารใหญ่โตพอจะเป็นโรงเรียนได้ เดินต่อมาสักเล็กน้อยหน้ากรมทหาร (ยานเกราะ) ไม่ทราบว่าเป็นกรมทหารอะไร ด้านตรงข้ามเห็นมีอาคารใหญ่ๆ อยู่ 1 หลัง เราคิดว่าจะเป็นโรงเรียนที่เราจะมาอยู่แน่ ก็เดินเลี้ยวเข้าไปตามถนนสู่อาคาร เห็นเจ็บบีบี มีคนแต่งตัวด้วยกางเกงขาสั้นสีเขียว ใส่เสื้อคอกลมอยู่สองคน จึงถามดู เขาก็ตอบว่า ที่นี่เป็นสโมสรทหารม้า เลยอนถามเขาไปว่า โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะอยู่ที่ไหน เขาตอบว่าไม่ทราบ ทำให้เราเกิดความคิดว่า ในสมัยนั้นไม่มีใครรู้จักโรงเรียนของเราจริงๆ”

ครูเฉลียวและครูเขียนเดินออกจากสโมสรทหารม้าตรงไปทางบางซื่อ พุดคุยปรึกษากันว่า อย่างไรเสียก็ต้องหาโรงเรียนให้เจอ ถ้าไม่เจอก็คงเป็นเรื่องที่

แปลกประหลาดมาก โรงเรียนทั้งโรงเรียนเป็นอาคารไม้ทั้งหลัง ไม่ใช่เล็กๆ จะไปหลบซ่อนอยู่ในมุมมืดตามซอกตามหลืบจนหาไม่เจอได้อย่างไร วันพรุ่งนี้ต้องไปเริ่มต้นบรรจุเป็นครูเต็มตัวที่โรงเรียนแห่งใหม่นี้แล้ว

ครูเฉลียวเล่าว่า เดินต่อไปอีกสักครูใหญ่ๆ พบทางเลี้ยวทางด้านซ้ายมือ แต่ไม่มีป้ายบอกว่าเป็นสถานที่อะไร มีทางเดินก่ออิฐมอญแบบตะแคงแผ่นกว้างประมาณ 3 เมตร ขอบถนนฉาบด้วยปูนซีเมนต์ จากประตูเลี้ยวซ้ายไปตามถนน ถึงตัวอาคารซึ่งเป็นไม้ 3 ชั้น ชั้นล่างเป็นใต้ถุนโปร่ง ตัวอาคารยาวเป็นแนวขนานไปกับถนนดังกล่าวไปทางทิศตะวันตก

ณ ที่ถนน มีชายวัยค่อนข้างชรา นุ่งผ้าโจงกระเบนสีดำ ไม่สวมเสื้อ มีผ้าขาวม้าคาดไหล่ 1 ผืน กำลังถอนหญ้าซึ่งขึ้นแซมระหว่างก้อนอิฐบนถนน

“ที่นี่เป็นสถานที่อะไรครับ” หนุ่มน้อยผู้มาเยือนเอ่ยปากถาม

“โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะครับ” ชายวัยชราตอบคำถาม

เจอแล้ว อยู่นี่เอง..... สถานศึกษาที่จะเป็นบันไดขั้นแรกสำหรับการก้าวเดินไปบนเส้นทางของความเป็นครูตามที่ได้เล่าเรียนมาและพบปะประกาศนียบัตรที่พร้อมจะเข้าทำงานในอีกไม่กี่ชั่วโมงข้างหน้า

ลุงนวล ขำจ๊วย เป็นทั้งภารโรงและครูโรงเรียนแห่งใหม่บอกชื่อเสียงเรียงนามและประวัติย่อโรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ อย่างชด้อยชดคำ ก่อนจะถามว่า

“คุณมาทำไม”

ครูเฉลียวและครูเขียนตอบว่า “เราทั้งสองจะมาเป็นครูที่โรงเรียนนี้ครับ”

ว่าที่ครูใหม่ทั้งสอง สังเกตเห็นแววตาของลุงนวลบ่งบอกถึงความฉงนที่เห็นเด็กหนุ่มอายุน้อยจะมาเป็นครูที่นี่ จากนั้นทั้งสองก็ขออนุญาตเดินดูสภาพโรงเรียนที่คิดจะฝังชีวิตจิตใจไว้ที่โยธินบูรณะ

ภาพโรงเรียนอาคารใหม่ปลูกสร้างด้วยไม้ไม่ได้โอ้อ่าที่ครูเฉลียวสัมผัสครั้งแรกถูกรื้อฟื้นความจำอีกครั้ง เมื่อปี 2541 ผ่านข้อเขียน“ระลึกถึงวันแรกที่มาเป็นครู “40 ปีที่โยธินบูรณะ”

“เดินดูรอบๆ ตัวอาคารเรียน 1 รอบก็ไม่เห็นมีอะไรนอกจากอาคารเรียน 1 หลัง ติดอาคารเรียนด้าน หลังอาคารเรียนเป็นพื้นดินแฉะๆ เต็มไปด้วยน้ำและผักหญ้านานาชนิด เลยไปด้านริมรั้วเป็นบ่อน้ำกว้างพอสมควร ยาวไปทางทิศตะวันตก สุดลงตรงบ้านเล็กๆ”

ครูหนุ่มเอ่ยปากถามลุงนวลว่า บ้านหลังเล็กๆ นั้นใช้สำหรับทำอะไร

คำตอบที่ได้คือ เป็นบ้านพักภารโรง 1 หลัง และเป็นส่วนนักเรียนและครูอีก 1 หลัง

จากส้วมจะเป็นบ่อน้ำ เลี้ยววกตัวอาคารเรียนไปสู่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ไปจรดรั้วสังกะสีซึ่งมีต้นมะขามเทศอีก 2 ต้น

ครูเฉลียวและครูเขียนเดินจากต้นมะขามเทศ ไปตามแนวรั้วของสนามด้านเหนือ บางแห่งเป็นคูน้ำ ไปจรดคูน้ำด้านถนน ซึ่งไปวัดแก้วฟ้าจุฬามณี

“จากจุดปลายบ่อน้ำนี้ข้ามมองกลับผ่าน สนามไปสู่ตัวอาคารเรียน มีความรู้สึก ว่า โรงเรียน โยธินบูรณะของเรานี้กว้างขวางใหญ่โตยิ่งนัก”

มองดูกลางสนามเห็นต้นก้ามปูขนาดใหญ่แผ่ กิ่งก้านสาขาต่ำห่มอยู่ท่ามกลางหลุมบ่อและหญ้าซึ่ง ขึ้นสูงเลยศีรษะ

หลังจากเดินสำรวจตรวจตราโรงเรียนมัธยม โยธินบูรณะพอสมควรแล้ว สองหนุ่มครูเฉลียวและ ครูเขียนก็เอ่ยปากขอบคุณพร้อมกับ ยกมือไหว้ลา ลุงนวลผู้ใจดี เดินออกจากประตูโรงเรียน เลี้ยวลงท่า ตาแหน วัดแก้วฟ้าฯ ลงเรือมอเตอร์โบ้ทกลับบ้าน เมืองนนท์ด้วยความสบายใจ

ตื่นตื่น-เกรงกลัวครูเก่า

25 มิถุนายน 2478

กำหนดวันที่ครูเฉลียวต้องเดินทางไปทำงาน ในฐานะข้าราชการครูที่เพิ่งได้รับคำสั่งบรรจุจาก กระทรวงธรรมการเรื่องโรงเรียนอยู่ที่ไหนไปไม่ถูก ไม่มี ปัญหา เพราะวันวานได้ไปสำรวจและหาเจอเป็นที่ เรียบร้อยแล้ว

ครูเฉลียวบันทึกเหตุการณ์วันนั้นไว้ในข้อ เขียนเดียวกัน

“เช้าวันรุ่งขึ้น วันที่ 25 มิถุนายน 2478 รู้สึก ตื่นเต้นมาก ตื่นตั้งแต่ตี 4 รีบอาบน้ำแต่งตัว เลือก เสื้อผ้าชุดที่สวยงามที่สุด (กางเกงขาวสีขาวย สีอ่อนอก สีตะเข็บ) ออกจากบ้านมาลงเรือที่ทำน้ำเที่ยวแรกเวลา 5.30 น. เรือมาถึงท่าเขียวไข่กา (บางกระบือ) เวลา 8.30 น. ความจริงเรือเที่ยวนี้จะมาถึงท่าบางกระบือ เพียง 07.44 น. บังเอิญเครื่องเสียจึงถึงช้าไปมาก ขึ้น รถรางจากท่าเขียวไข่กาถึงที่โค้งบางกระบือ สมัยนั้น โค้งบางกระบือเป็นชุมทางใหญ่ พอรถจอดส่งผู้โดยสาร เจ้าหน้าที่ขับรถรางจะตะโกนบอกผู้โดยสารว่า

คุณครู และลูกเสือ กองเสือป่า โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ

“ใครไปบ้านนอกขึ้นรถต่อคันโน้น”

ราคาค่าโดยสารสมัยนั้นจากบางกระบือถึง หน้าโรงเรียน 1 สตางค์ รถเล่นรถเหล็ก 2 หลีก มาถึง หน้าโรงเรียนเป็นเวลา 8.35 น. ซึ่งโรงเรียนเข้าเวลา 8.30 น. เป็นอันว่าข้าพเจ้ามาถึงโรงเรียนวันแรก บรรจุ เป็นข้าราชการครูก็เริ่มมาสายกันเลย”

ข้าราชการครูคนใหม่แห่งโรงเรียนมัธยม โยธินบูรณะ “**เฉลียว จำเริญมา**” ไม่สบายใจที่วันแรก ก็มาโรงเรียนสาย แต่ไม่ใช่เพราะไอ้เอ๋หรือไม่รับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงาน หากทว่า เป็นเหตุสุดวิสัยจริงๆ เนื่องจากเรือโดยสารเกิดเครื่องยนต์ขัดข้อง

บันทึกจากปลายปากกาของครูเฉลียวเล่าต่อ ไปว่า

เมื่อมาถึงโรงเรียน ครูเฉลียวรีบไปห้องธุรการ ซึ่งอยู่ริมถนน เป็นห้องสารพัดประโยชน์ก็เข้ารายงาน ครูใหญ่ คือ **คุณครูภักดี ฉวีสุข**

ครูใหญ่แนะนำให้รู้จักกับ**คุณครูเปรี๊ยะ สุเสวี** ซึ่งดำรงตำแหน่งครูผู้ปกครอง **คุณครูนพ จุลฤกษ์** ทราบภายหลังว่า ท่านเป็นผู้ช่วยครูใหญ่

รวมทั้งครูผู้ใหญ่อีก 18 คน ครูเฉลียวและครู เขียนได้รับคำแนะนำให้ได้รู้จัก

โรงเรียนมัธยมโยธินบูรณะ ที่มีความหมายว่า ทหารซ่อมแซม ทำให้กลับคืนดีเหมือนเดิม เริ่มศรัทธา ด้วยการมีครูใหม่มาเพิ่มอีก 2 คน รวมเป็นครูประจำเดิม เริ่มแรกทั้งสิ้น 20 คน

“วันแรก เราตื่นแต่อย่างบอกไม่ถูก รู้สึกเกรงกลัวครูเก่าๆ มาก คล้ายกับว่า เรามามอบตัวเป็นศิษย์ของท่าน ความรู้สึกเกรงกลัวเกรงใจ จนข้าพเจ้าต้องรับประทานกล้วยเขียวจริงๆ โดยไม่ใส่น้ำปาลามาให้ ไม่กล้าขอร้องให้ภารโรงนำน้ำปาลามาเติม” รสชาติของครูใหม่ถอดด้ามของครูเฉลียวเปิดฉากวันแรกจึงจัดสนิทจริงๆ

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว คุณครูภักดี ฉวีสุข ครูใหญ่ได้เรียกครูเฉลียวไปพบที่ห้องของท่าน มอบหมายงานที่จะให้ทำต่อไป นั่นคือ

บรรจุให้เป็นครูประจำชั้นมัธยม ปีที่ 4 ก.

แทนคุณครูบุญเชาว์ อัมพพานิช ซึ่งลงไปสอนชั้นมัธยมปีที่ 2 ก. วิชาที่รับผิดชอบในสายมัธยมปีที่ 4 ซึ่งในสมัยนั้นถือว่าเป็นชั้นตัวประโยคที่มีอยู่ 3 ห้อง คือ 4 ก. - ข. - ค. คือวิชา ภาษาไทยทั้งหมด

ครูที่รับผิดชอบในสายมัธยมปีที่ 4 มี 3 คน คือ มัธยมปีที่ 4 ก. มีครูเฉลียว จำเริญมา เป็นครูประจำชั้น

มัธยมปีที่ 4 ข. มีคุณครูเด็ก (กมล) ไชยติกะ เป็นครูประจำชั้น

มัธยมปีที่ 4 ค. มีคุณครูอี (อมร) สุวรรณรัตน์ เป็นครูประจำชั้น

ครูเฉลียวเริ่มเข้าทำงานตั้งแต่วลบายวันที 25 มิถุนายน 2478

ส่วนครูเขียน เพื่อนรักยังไม่ได้ทำงานในวันแรกนี้ เพราะยังมีภาระในด้านทหารอยู่ จึงบรรจุหลังครูเฉลียวเพียง 4 - 5 วัน

แล้วความระทึกในหัวใจก็มาเผชิญอีกครั้ง

“นาที่ตื่นแต่ได้มาถึง โดยครูใหญ่พาข้าพเจ้าไปแนะนำตัวหน้าชั้นนักเรียนทั้ง 3 ชั้นตามลำดับ หลังจากนั้นข้าพเจ้าได้แนะนำตัวหน้าชั้นนักเรียนทั้ง 3 ชั้นตามลำดับ หลังจากนั้น ข้าพเจ้าได้แนะนำตัวเอง พร้อมทั้งให้คำมั่นสัญญาที่จะเป็นครูที่ดีต่อหน้านักเรียนทั้ง 3 ห้อง ซึ่งนับว่าเป็นศิษย์รุ่นแรกของข้าพเจ้า”

สำหรับหน้าที่การงานทั้งการเป็นครูประจำชั้น และงานสอนนั้น

ครูเฉลียวบันทึก “เหตุการณ์ที่เกิดในระหว่างที่ข้าพเจ้าเป็นครู ร.ร.โยธินบูรณะ” ตีพิมพ์ในหนังสือ 50 ปี โยธินฯ โยธินบูรณะ 50 พ.ศ. 2528 ไว้ตอนหนึ่ง

“การเป็นครูประจำชั้นมัธยมปีที่ 4 ก ต้องสอนทุกวิชา เว้นวิชาวาดเขียน นักเรียนมีประมาณชั้นละ 30 คน ในสมัยนั้นนักเรียนมีอายุมากพอๆกับข้าพเจ้าก็มี ส่วนข้าพเจ้าในตอนนั้นมีอายุ 19 ปี....”

1 เดือนผ่านไปสิ้นเดือนกรกฎาคม 2478 ในฐานะครูชั้นจัดว่า 46 บาท ครูเฉลี่ยได้เงินเดือน 46 บาท เป็นเงินก้อนแรกของอาชีพครู

ความเป็นครูน้องใหม่ที่กำลังอยู่ในวัยหนุ่มรุ่นกระหง อายุแค่ 19 ปี เพิ่งก้าวออกมาจากรั้ววิทยาลัยครูพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐมสดๆร้อนๆ ทำให้ครูเฉลี่ยระมัดระวังการประพฤติปฏิบัติตนอย่างมาก ครูเฉลี่ย ย้อนไปถึงเหตุการณ์ครั้งนั้น

“(ข้าพเจ้า) รู้สึกว่าเป็นผู้อาวุโสน้อยที่สุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางตนให้เหมาะสมด้วยความรักและเคารพต่อบรรดาคุณครูผู้มีอาวุโสทุกท่าน จากวันแรกที่เข้ามาบรรจุเป็นครูก็ตั้งใจยึดอาชีพการเป็นครูตลอดมา...”

จอมพล ป. โพล์ โยธินบูรณะ

ครูเฉลี่ย ปรับตัวได้ไม่ยากนัก ทำหน้าที่ของความเป็นครูอย่างสมบูรณ์ ทั้งงานสอนและงานพัฒนาโรงเรียน ครูเฉลี่ยเอาเกรดเล็กๆ แต่มีความหมายแทรกในข้อเขียนนี้ว่า

กาลเวลาต่อมา ในสมัยหนึ่ง ครั้ง**ครูเปรี๊ยะสุเสวี** เป็นครูใหญ่ได้ให้พวกเราเข้าแถวตามความกว้างของสนามหญ้า รวมทั้งครูด้วย มีคนละ 1 เล่ม ถางหญ้าเป็นแนวตามยาวของสนาม เป็นที่สนุกสนานกันมาก ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทำลายชีวิตงูซึ่งอาศัยอยู่ในสนามเป็นร้อยๆ ตัว

“เราถางยังไม่ได้ครึ่งสนามก็มีรถยนต์สวยๆ คันหนึ่งจอดอยู่ที่ถนนริมรั้ว สักครู่หนึ่งก็แล่นออกไป พอวันรุ่งขึ้น เราแปลกใจมากที่เห็นทหารประมาณ 50 คนพร้อมด้วยเครื่องตัดหญ้าเข้ามาตัดหญ้าในสนามจนเตียน ได้ทราบภายหลังว่า ผู้ที่นั่งอยู่ในรถยนต์ ดูนักเรียน – ครูช่วยกันถางหญ้ากลางสนามนั้น คือท่านจอมพล ป. พิบูลย์สงครามนั่นเอง”

ใช่เพียงเท่านั้น ต่อมา จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ยังสร้างประตูใหญ่หน้าโรงเรียน, โรงอาหาร, โรงพลศึกษา และเสาโกล์ฟุตบอลให้อีกด้วย

หลังจากสนามเตียนแล้ว ทางโรงเรียนก็ไคนต้นก้ามปูกลางสนามออก เพื่อใช้สนามสำหรับซ้อมกีฬาต่างๆ โดยเฉพาะหน้าแล้ง

“จำได้ว่า นอกจากต้นมะขามเทศ 2 ต้น และต้นก้ามปูใหญ่กลางสนามแล้ว ไม่เห็นมีอะไรเลย เว้นแต่ต้นข่อยแซมต้นมะขามเทศต้นเล็กๆ เข้าใจว่า เป็นแนวรั้วด้านเหนือ - ใต้ - ตะวันออกเท่านั้น”

วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2491 ในวาระที่โรงเรียนโยธินบูรณะ ครบรอบการก่อตั้ง 12 ปีและมีการจัดงานชุมนุมนักเรียนเก่า จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ได้เขียนคำนำให้กับหนังสือ “โยธินบูรณะ”

โดยกล่าวว่า “ข้าพเจ้ามีส่วนในการก่อตั้งโรงเรียนนี้” พร้อมกับชื่นชมที่โรงเรียนโยธินบูรณะมีความเจริญมาถึงบัดนี้